

Onsdagen den 28 september 1988

Gården Björnstad med 24 byggnader är fullständigt komplett. Där finns allt som fordrades för en "självförsörjande" gård.

Trollfiol i Norge av sörmlänningar

Vad ska norrmännen tro om sörmländsk folkmusik? När utställningen "Trollfiol och syndaskrynkla" öppnades i Lillehammer rämnade himlen. Regnet öste ner. Trädgårdar och gator i den branta staden strömmade

Utställningen "Trollfiol och syndaskrynkla" innebar att landskapet Sörmland blev välkänt för många norrmän.

Sörmland har haft, och har, många storspelmän. När utställningen öppnades gjorde Simmings — Sören Olsson, Bernt Olsson, Arne Blomberg, Marianne Skagerlind-Furå och Per Furå, tillsammans med Christina Frohm och Anders Eklund, fin propaganda för den sörmländska folkmusiken.

Förmodligen var det många

sönder. Ett liknande oväder hade man inte upplevt i mannaminne i den annars så natursköna Gudbrandsdalen.

I Lillehammer med omnejd har

av "Trollfiol och syndaskrynkla" som omspannar sörmländsk folkmusik under tre sekler. Nu fick man önskemålen uppfyllda.

□ Stort intresse

Vid vårt besök i Maihaugen var det folkvandring till det högt belägna distriktsmuseet. Med den lilla boken "Trollfiol och syndaskrynkla" i handen vandrade besökarna runt och "bekantade" sig med den sörmländska folkmusikkulturen i hela sin imponerande

folkmusiken och den norska folkkonsten ett starkt fäste. Högt belägna Maihaugen med de Sandvigske samlingar, som främst är ett distriktsmuseum för Gudbrandsdalen, är väl värda ett besök.

stora delar av Gudbrandsdalen.

Anders Sandvig var en framsynt man, som förstod att samla på norsk "folkekunst" när den är som bäst. Senare började han också samla byggnader.

Först av allt är det Garmokirken som hamnar i blickpunkten. Den kommer från Lom i Gudbrandsdalen och är rimligtvis från 1200-talet.

En rundvandring i Maihaugen bjuder på sevärdheter i en aldrig sinande ström. Några

manlagt 24 byggnader. Gården kommer här från början stått i Vågå, som ligger betydligt närmare Lillehammer.

En rundvandring i Maihaugen kräver minst en dag. Runt hela anläggningen går "Setergrenda". Av namnet framgår att det rör sig om den norska fjäll- och utmarksnäringen. På lämpliga platser finns det tjärnar, som förtäljer om en annan viktig del av livet på fjället, nämligen jakt och fiske.

Norrman som ansvarigt funderade över om dessa musikanter stött i förbund med övernaturliga krafter eller fått lektioner av Näcken. När sörmlänningarna stod för musiken öppnades nämligen himlens portar och ovädret nådde sin kulmen.

□ Samarrangemang

När den populära utställningen fanns till beskådande på Konsthallen i Nyköping, var det ett samarrangemang med distriktsmuseet Maihaugen i Lillehammer. Därifrån ställde man nämligen upp med norsk folkkonst. Detta i sin tur öppnade dörrarna på vid gavel för samarbete. Norrmännen bad att som utbyte vid ett senare tillfälle få ta del

Naturligtvis kom gamla instrument till heders. I Garmostavkirke gav nära 20 spelmän från Norge, Sverige och Finland en utsökt konsert på psalmodikon. När kyrkoherden Johannes Dillner omkring 1830 introducerade instrumentet var hans avsikt, att det skulle vara till hjälp när orgel saknades.

□ Maihaugen – en sevärdhet

När det sedan gäller distriktsmuseet Maihaugen är det en sevärdhet. De Sandvigske samlings venner följer upp vad den då unge Anders Sandvig lade grunden till redan 1887. Nu finns där 125 byggnader, som kommer från

värda att notera. Dit hör Dygarden som kommer från Sjak, den nordöstligaste delen av distriktet. Det rör sig om en gårdsanläggning från 1700-talet. Anläggningen består av 18 byggnader.

□ Anläggning

Än värre är gårdsanläggningen Björnstad med sam-

De Sandvigske samlings arbetar nu på en ny avdelning – byavdelningen. Nu gäller det byggnader från Lillehammer. Några utav dem har funnits längs Storgatan. En del av dessa kommer nu att utnyttjas för praktiska ändamål på sin nya plats.

Text och foto:
CARL-GUSTAF OHLSSON

Leif Lökken var spelledare vid den nordiske psalmodikonkonserten.